

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie **J. F. K.** ,
oskarżonej z art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w dniu 18 marca 2020 r.,
skargi obrońcy oskarżonej na wyrok Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 6 listopada 2019 r., sygn. akt V Ka (...),
uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Ł.
z dnia 18 marca 2019 r., sygn. akt IV K (...) i przekazujący sprawę do ponownego
rozpoznania,
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić skargę;**
- 2. obciążyć oskarżoną J. F. K. kosztami sądowymi postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

J. F. K. została oskarżona o popełnienie czterech przestępstw skarbowych z art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. i in., polegających na tym, że jako osoba odpowiedzialna – prezes zarządu podatnika C. Spółka z o.o. z siedzibą w Ł., Z., uchylając się od opodatkowania, nie ujawniła Prezydentowi Miasta Ł. przedmiotów i podstaw opodatkowania, i nie złożyła w terminie deklaracji DN-1 za rok 2009, 2010,

2011 i 2012, przez co naraziła podatek od nieruchomości na uszczuplenie w kwotach – odpowiednio: 340 321 zł, 407 950 zł, 547 480 zł i 643 774 zł.

Sąd Rejonowy w Ł. wyrokiem z dnia 18 marca 2019 r., sygn. akt IV K (...), uniewinnił oskarżoną od wszystkich zarzucanych jej czynów.

Od tego wyroku apelację na niekorzyść J. F. K. wnieśli prokurator oraz Naczelnik Urzędu Skarbowego w Ł..

Prokurator podniósł zarzut obrazy przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 7 k.p.k., art. 366 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 k.p.k. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Naczelnik Urzędu Skarbowego w Ł. sformułował zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że oskarżona swoim zachowaniem nie wypełniła znamion zarzucanych jej przestępstw skarbowych. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Ł. do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z dnia 6 listopada 2019 r., sygn. akt V Ka (...), uchylił wyrok Sądu pierwszej instancji i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Od wyroku Sądu odwoławczego skargę wniósł obrońca oskarżonej, podnosząc zarzuty naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia:

1. art. 437 § 2 k.p.k., polegające na uchyleniu wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania w sytuacji, gdy nie zaistniały przesłanki określone w art. 439 § 1 k.p.k. i art. 454 k.p.k., a nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, a tymczasem wskazano jako podstawę uchylenia wyroku konieczność poszerzenia i pogłębienia kwestii związanych ze sferą woluntatywną oskarżonej, które to czynności winny być przeprowadzone przed Sądem drugiej instancji;

2. art. 454 k.p.k., polegające na wyrażeniu kategoriycznych twierdzeń co do sprawstwa oskarżonej, uwidocznione m.in. określeniem: „(...) w niniejszej sprawie zważyć należało, iż w zachowaniu oskarżonej można dostrzec działanie zabarwione szczególnym zamiarem, tj. chęcią uchylecia się od podatku”, co w konsekwencji prowadzi do znacznego ograniczenia możliwości oceny dowodów przez Sąd pierwszej instancji i przyjęcia stanowiska Sądu drugiej instancji, co znacząco wpływa na prawo oskarżonej wyrażone w art. 4 k.p.k., art. 6 k.p.k., art. 7 k.p.k.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów obrońca oskarżonej wniosł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia,

Prokurator w odpowiedzi na skargę wniosł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Skarga nie jest zasadna.

Jak wskazuje się w orzecznictwie, zgodnie z art. 437 § 2 zd. II k.p.k., uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Z powiązania treści tego przepisu z art. 539a § 3 k.p.k., w którym wskazano podstawy skargi, jednoznacznie wynika, że Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się do badania, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem pierwszej lub drugiej instancji zachodzi tzw. bezzwzględna przyczyna odwoławcza albo doszło do uchylenia wyroku mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego lub też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2019 r., III KS 34/18, Prok.i Pr.-wkł. 2019/7-8/27*). Sąd Najwyższy nie może więc oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy do wydania określonego rodzaju wyroku. Nie jest bowiem władny na podstawie przepisu art. 539a § 1 k.p.k. do oceniania materiału dowodowego przedstawionego w sprawie - rozpoznanie sprawy w tym zakresie

należy bowiem do sądów powszechnych. Interwencja Sądu Najwyższego w ten zakres orzekania stanowiłaby naruszenie ich kompetencji do rozpoznania sprawy. Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest jedynie stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2018 r., V KS 15/18, LEX nr 2515959*).

Przenosząc powyższe stanowisko na grunt realiów procesowych rozpoznawanej sprawy należy zauważyć, że lektura uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego nie pozostawia wątpliwości co do tego, że Sąd *ad quem* stwierdził wadliwość oceny dowodów, przeprowadzonej przez Sąd pierwszej instancji, prowadzącą do błędnych ustaleń w zakresie strony podmiotowej czynów zarzucanych oskarżonej, co stanowiło podstawę uniewinnienia J. F. K. przez Sąd *meriti*. Sąd drugiej instancji, po dokonaniu weryfikacji oceny materiału dowodowego, stwierdził, że oskarżona dopuściła się zarzucanych jej czynów, działając umyślnie, z zamiarem bezpośrednim o szczególnym zabarwieniu – chcąc uchylić się od podatku (zob. s. 5 i 6 uzasadnienia wyroku). Sąd ten miał zatem podstawy do wydania orzeczenia kasatoryjnego z uwagi na regułę *ne peius*, określoną w art. 454 § 1 k.p.k., który to przepis Sąd zasadnie przywołał w uzasadnieniu podstawy wydanego rozstrzygnięcia (s. 7 uzasadnienia wyroku Sądu *ad quem*). Odnosząc się do argumentacji przedstawionej przez obrońcę oskarżonej należy zaznaczyć, że uwagi Sądu odwoławczego, skierowane do Sądu pierwszej instancji, dotyczą poziomu analizy sfery woluntatywnej zachowań zarzucanych oskarżonej w kontekście jakości uzasadnienia wyroku Sądu *meriti*, nie zaś płaszczyzny dowodowej, co implikowałoby potrzebę uzupełnienia postępowania dowodowego w postępowaniu odwoławczym. W rozpoznawanej sprawie nie zachodzi zatem sytuacja, w której Sąd odwoławczy przedwcześnie uchyliłby wyrok Sądu *a quo*, nie dokonując uzupełnienia przewodu sądowego, wymaganego dla właściwej weryfikacji trafności ustaleń faktycznych poczynionych w postępowaniu pierwszo-instancyjnym. W sprawie nie doszło zatem do obrazy art. 437 § 2 k.p.k.

Drugi z podniesionych zarzutów wykracza poza przedmiot postępowania w przedmiocie skargi na wyrok uchylający. Jedynie zatem na marginesie można zauważyć, że kategoryczność stwierdzeń Sądu odwoławczego co do umyślności czynów zarzucanych oskarżonej, nie stanowiła obrazy art. 454 k.p.k., ale była wręcz pożądana dla oparcia rozstrzygnięcia kasatoryjnego o tę podstawę. Należy przy tym podkreślić, że reguła *ne peius* stanowi gwarancję zapewniającą oskarżonemu dwuinstancyjność postępowania (zob. D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, LEX/el. 2019, teza 2 do art. 454 k.p.k.). Jej zastosowanie nie tylko nie stanowi naruszenia prawa do obrony, lecz je poszerza, umożliwiając jego realizację przed Sądem *meriti* ponownie rozpoznającym sprawę. Nie narusza też zasady obiektywizmu, nawet w wypadku wyrażenia zapatrywań prawnych lub wskazań przez Sąd odwoławczy. Udzielone w trybie art. 442 § 3 k.p.k. zalecenia nie ukierunkowują bowiem wyniku rozstrzygnięcia sądu ponownie rozpoznającego sprawę, ale zawierają wskazówki o charakterze metodycznym i polecenia co do sposobu, w jaki należy przeprowadzić postępowanie, aby finalnym jego efektem był wyrok, będący rezultatem prawidłowego i wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności sprawy (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2016 r., V KK 2/16, OSNKW 2016/11/74*).

Z tych względów, nie stwierdzając okoliczności, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, obciążając oskarżoną kosztami sądowymi postępowania skargowego na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. oraz art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 2 k.p.k.